

הַלְבוֹת מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת פֶּרֶק טו

א. דָּבָר אֲסוּר שֶׁנִּתְעַרַּב בְּדָבָר מִתֵּר מִן בְּשֵׁאיֵנו מִינוּ, בְּנוֹתֵן טַעַם; וּמִיֵּן בְּמִינוּ שָׂאִי אֲפָשָׁר לַעֲמֹד עַל טַעְמוֹ, יִבְטַל בָּרַב.

ב. פִּיצֵד: חֵלֶב הַכְּלִיּוֹת שֶׁנִּפְּלָ לַתּוֹךְ הַגְּרִיסִין, וְנִמּוּחַ הַכֹּל טוֹעֵמִין אֶת הַגְּרִיסִין: אִם לֹא נִמְצָא בָּהֶן טַעַם חֵלֶב, הָרִי אֵלּוּ מִתֵּרִין; וְאִם נִמְצָא בָּהֶן טַעַם חֵלֶב וְהָיָה בָּהֶן מִמָּשׁוּ, הָרִי אֵלּוּ אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה; נִמְצָא בָּהֶן טַעְמוֹ וְלֹא הָיָה בָּהֶן מִמָּשׁוּ, הָרִי אֵלּוּ אֲסוּרִין מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים.

ג. פִּיצֵד הוּא מִמָּשׁוּ, כְּגוֹן שֶׁהָיָה מִן הַחֵלֶב כְּזֵית בְּכָל שְׁלוֹשׁ בִּינָיִם מִן הַתְּעַרְבָּת. אִם אָכַל מִן הַגְּרִיסִין הָאֵלּוּ כְּשֶׁלּוֹשׁ בִּינָיִם הוֹאִיל וַיֵּשׁ בָּהֶן כְּזֵית מִן הַחֵלֶב, לֹקָה: שֶׁהָרִי טַעַם טַעַם הָאֲסוּר, וּמִמָּשׁוּ. אָכַל פָּחוֹת מִשְׁלוֹשׁ בִּינָיִם, מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת מִדְּבָרֵיהֶם. וְכֵן אִם לֹא הָיָה בַּתְּעַרְבָּת כְּזֵית בְּכָל שְׁלוֹשׁ בִּינָיִם אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בָּהֶן טַעַם חֵלֶב, וְאָכַל כָּל הַקְּדָרָה אֵינוֹ לֹקָה אֲלֹא מִכַּת מִרְדּוֹת.

ד. נָפַל חֵלֶב כְּלִיּוֹת לַחֵלֶב הָאֲלִיָּה, וְנִמּוּחַ הַכֹּל אִם הָיָה חֵלֶב הָאֲלִיָּה כְּשֵׁנִים בַּחֵלֶב הַכְּלִיּוֹת, הָרִי הַכֹּל מִתֵּר מִן הַתּוֹרָה; אֲפֹלוּ חֲתַכְתָּ נִבְלָה שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּשֵׁתִי חֲתָכוֹת שֶׁלֹּשְׁחוּטָה, הַכֹּל מִתֵּר מִן הַתּוֹרָה. אָבַל מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים, הַכֹּל אֲסוּר עַד שִׁיאֲבֹד דָּבָר הָאֲסוּר מַעֲצָם מַעוּטוֹ, וְלֹא יִהְיֶה דָּבָר חָשׁוּב שֶׁעִינוּ עוֹמְדָת כְּמוֹ שִׁיתִּבְאָר.

ה. וּבִכְמָה יִתְעַרַּב דָּבָר הָאֲסוּר, וַיֵּאֲבֹד בְּעֶצֶם מַעוּטוֹ: כְּשֶׁעוֹר שֶׁנִּתְּנוּ חֲכָמִים יֵשׁ דָּבָר שֶׁשְׁעוֹרוֹ בְּשֵׁשִׁים, וַיֵּשׁ שֶׁשְׁעוֹרוֹ בְּמֵאָה, וַיֵּשׁ שֶׁשְׁעוֹרוֹ בְּמֵאֵתִים.

ו. נִמְצָאתָ לָמַד, שֶׁכָּל אֲסוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בֵּין אֲסוּרֵי מְלָקוֹת, בֵּין אֲסוּרֵי כֶּרֶת, בֵּין אֲסוּרֵי הִנָּיָה, שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּמֵאֲכָל הַמִּתֵּר מִן בְּשֵׁאיֵנו מִינוּ, בְּנוֹתֵן טַעַם; מִיֵּן בְּמִינוּ שָׂאִי אֲפָשָׁר לַעֲמֹד עַל הַטַּעַם, שְׁעוֹרוֹ בְּשֵׁשִׁים אוֹ בְּמֵאָה אוֹ בְּמֵאֵתִים: חוּץ מִיֵּין נֶסֶךְ, מִפְּנֵי חֹמֶר עֲבוּדָה זָרָה, וְחוּץ מִטָּבֵל, שֶׁהָרִי אֲפָשָׁר לְתַקְּנוֹ; וּמִפְּנֵי זֶה, אֲסוּרִין בְּמִינֵן בְּכָל שֶׁזֶן, וְשֵׁלֹא בְּמִינֵן, בְּנוֹתֵן טַעַם כְּשֶׁאֵר הָאֲסוּרִין.

ז. פִּיצֵד: טַפַּת יֵין נֶסֶךְ שֶׁנִּפְּלוּ עָלֶיהָ כְּמָה חֲבִיּוֹת שְׁלִיִּין הַכֹּל אֲסוּר, כְּמוֹ שִׁיתִּבְאָר; וְכֵן כּוֹס שְׁלִיִּין טָבֵל שֶׁנִּתְעַרַּב בַּחֲבִיּוֹת הַכֹּל טָבֵל, עַד שִׁיִּפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת הָרֵאוּיִין לַתְּעַרְבָּת כְּמוֹ שִׁיתִּבְאָר בְּמָקוֹמוֹ.

ח. פְּרוֹת שְׁבִיעִית אֶף עַל פִּי שֶׁאִם נִתְעַרְבוּ בְּמִינֵן בְּכָל שֶׁהוּא, וְשֵׁלֹא בְּמִינֵן בְּנוֹתֵן טַעַם אֵינֵן בְּכָלֵל אֲסוּרֵי תּוֹרָה: שֶׁאֵין אוֹתָהּ הַתְּעַרְבָּת אֲסוּרָה; אֲלֹא חֵיב לֵאכֹל כָּל הַתְּעַרְבָּת בְּקֹדֶשֶׁת שְׁבִיעִית, כְּמוֹ שִׁיתִּבְאָר בְּמָקוֹמוֹ.

ט. חֶמֶץ בַּפֶּסַח אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵאֲסוּרֵי תּוֹרָה, אֵינוֹ בְּכָלֵלוֹת אֵלּוּ: לְפִי שֶׁאֵין הַתְּעַרְבָּת אֲסוּרָה לְעוֹלָם שֶׁהָרִי לְאַחַר הַפֶּסַח תִּהְיֶה כָּל הַתְּעַרְבָּת מִתֵּרָת, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. לְפִיכָךְ אוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא, בֵּין בְּמִינוֹ בֵּין שֵׁלֹא בְּמִינוֹ. וְהוּא הִדִּין לַתְּבוּאָה חֲדָשָׁה שֶׁנִּתְעַרְבָּה בִּישְׁנָה מִלִּפְנֵי הָעֹמֵר אוֹסֵרָת בְּכָל שֶׁהוּא, שֶׁהָרִי יֵשׁ לָהּ מִתֵּרִין: שֵׁלֹאֲחַר הָעֹמֵר, יִתֵּר הַכֹּל.

י. וְכֵן כָּל דָּבָר שֵׁישׁ לוֹ מִתֵּרִין, וְאֲפֹלוּ הָיָה אֲסוּרוֹ מִדְּבָרֵיהֶם,

כגון אסור מקצה ונולד ביום טוב לא נתנו בו חכמים שעור, אלא אפלו אחד בכמה אלפים אינו בטל: שהרי יש לו דרך שיתר בה, כגון הקדש ומעשר שני וכיוצא בהן. אבל הערלה, וכלאי הפרם, וחלב, ודם, וכיוצא בהן, וכן תרומות נתנו חכמים בהן שעור, שאין בהן דרך התר לכל אדם.

יא. יראה לי, שאפלו דבר שיש לו מתירין אם נתערב בשאינו מינו, ולא נתן טעם מתר: לא יהיה זה שיש לו מתירין חמור מטבל, שהרי אפשר לתקנו; ואף על פי כן שלא במינו בנותן טעם, כמו שבארנו. ואל תתמה על חמץ בפסח, שהתורה אסרה "כל מחמצת" (שמות יב, כ); לפיכך החמירו בו, כמו שבארנו.

יב. ואלו הן השעורין שנתנו חכמים: התרומה, ותרומת מעשר, והחלה, והבכורים עולין באחד ומאה; וצריך להרים, ומצטרפין זה עם זה. וכן פרוסה שללחם הפנים לתוך פרוסות שלחלין, עולה באחד ומאה.

יג. כיצד: סאה קמח מאחד מאלו, או סאה מכלן, שנפלה למאה סאה קמח שלחלין, ונתערב הכל מרים מן הכל סאה אחת כנגד סאה שנפלה, והשאר מתר לכל אדם; נפלה לפחות ממאה, נעשה הכל מדמע.

יד. הערלה וכלאי הפרם עולין באחד ומאתים, ומצטרפין זה עם זה; ואינו צריך להרים. כיצד: רביעית שליין ערלה או כלאי הפרם, או שהיתה הרביעית מצטרפת משניהם, שנפלה לתוך מאתים רביעיות שליין הכל מתר, ואינו צריך להרים כלום; נפלה לפחות ממאתים, הכל אסור בהנאה.

טו. ולמה צריך להרים התרומה, ולא ירים ערלה וכלאי הפרם: שהתרומה, ממון כוהנים; לפיכך כל תרומה שאין הכוהנים מקפידין עליה, כגון תרומת הפליסין והחרובין ושעורין שבאדום אינו צריך להרים. ולמה כפלו שעור ערלה וכלאי הפרם, מפני שהן אסורין בהנאה. ולמה סמכו על שעור מאה בתרומות: שהרי תרומת מעשר אחד ממאה ומקדשת הכל, שנאמר "את מקדשו, ממנו" (במדבר יח, כט); אמרו חכמים, דבר שאתה מרים ממנו אם חזר לתוכו, מקדשו.

טז. שאר אסורין שבתורה כלן, כגון בשר שקצים ורמשים וחלב ודם וכיוצא בהן שעורין בששים. כיצד: כזית חלב כליות שנפל לתוך ששים כזית מחלב האליה, הכל מתר; נפל לפחות מששים, הכל אסור. וכן אם נפל כשעורה חלב, צריך שיהיה שם כמו ששים שעורה. וכן בשאר אסורין. וכן שומן שלגיד הנשה שנפל לקדרה שלבשר משערין אותו בששים, ואין שומן הגיד מן המנין; ואף על פי ששומן גיד הנשה מדבריהם, כמו שבארנו, הואיל וגיד הנשה בריה בפני עצמה, החמירו בו כאסורי תורה. והגיד עצמו אין משערין בו ואינו אוסר, שאין בגידים בנותן טעם.

יז. אבל כחל שנתבשל עם הבשר בששים, וכחל מן המנין: הואיל והכחל מדבריהם כמו שבארנו, הקילו בשעורו.

יח. ביצה שנמצא בה אפרוח, שנשלקה עם ביצים המתרות אם היתה עם ששים ואחת והיא, הרי הן מתרות; היתה עם ששים בלבד, נאסרו הכל: מפני שהיא בריה בפני עצמה, עשו

בַּה הָכַר וְהוֹסִיפוּ בְשִׁעוּרָהּ. אֲבָל בִּיצַת עוֹף טָמֵא שְׁנִשְׁלָקָה עִם בִּיצֵי עוֹף טָהוֹר, לֹא אֶסְרָה אוֹתָם; וְאִם טָרַף אֵלָיו עִם אֵלָיו, אוֹ שִׁנְתָּעֲרָבָה בִּיצַת עוֹף טָמֵא, אוֹ בִּיצַת טָרֵפָה עִם בִּיצִים אֲחֵרִים שִׁעוּרֵן בְּשִׁשִּׁים.

יט. וּמִנֵּינן סָמְכוּ חֲכָמִים עַל שִׁעוֹר שְׁשִׁים: שֶׁהָרִי הַמּוֹרֵם מֵאִיל נָזִיר, וְהוּא הַזְרוּעַ, אֶחָד מִשְׁשִׁים מִשְׁאָר הָאִיל; וְהִיא מִתְבַּשְּׁלָת עִמּוֹ וְאִינָהּ אוֹסֶרֶת אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר "וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת-הַזֶּרַע בְּשִׁלָּה, מִן-הָאִיל" (במדבר ו, יט).

כ. מִיֵּן בְּמִינוֹ וְדָבָר אַחֵר שִׁנְתָּעֲרָבוּ, כְּגוֹן קִדְרָה שֶׁהִיא בַּה חֲלָב אֲלֶיהָ וְגָרִיסִין, וְנָפַל לְתוֹכָהּ חֲלָב הַכְּלִיּוֹת, וְנִמְחָה הַכֹּל וְנִעֲשֶׂה גוֹף אֶחָד רוֹאִין אֶת חֲלָב הָאֲלִיָּה וְאֶת הַגָּרִיסִין כְּאֵלּוֹ הֵן גּוֹף אֶחָד, וּמִשְׁעָרִין חֲלָב הַכְּלִיּוֹת בְּגָרִיסִין וּבְאֲלִיָּה; אִם הִיא אֶחָד מִשְׁשִׁים, מִתָּר: שֶׁהָרִי אֵי אִפְשָׁר כָּאֵן לַעֲמֹד עַל הַטַּעַם. וְהוּא הַדִּין לְתַרוּמוֹת שִׁנְתָּעֲרָבוּ לְשַׁעֲרָן בְּמֵאָה, וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אוֹ עֲרֵלָה לְשַׁעֲרָן אוֹתָן בְּמֵאֲתִים.

כא. כְּשִׁמְשַׁעְרִין בְּכָל הָאֶסוּרִין בֵּין בְּשִׁשִּׁים, בֵּין בְּמֵאָה, בֵּין בְּמֵאֲתִים מִשְׁעָרִין בְּמָרָק וּבִתְבָּלִין וּבְכָל שֵׁשׁ בְּקִדְרָה וּבְמֵה שְׁבִלְעָה קִדְרָה מֵאֶחָד שֶׁנָּפַל הָאֶסוּר, לְפִי אֲמֹדֵן הַדַּעַת: שֶׁהָרִי אֵי אִפְשָׁר לַעֲמֹד עַל מֵה שְׁבִלְעָה בְּצִמְצוּם.

כב. אֶסוּר לְבַטֵּל אֶסוּרִין שְׁלִתוּרָה, לְכַתְּחֻלָּה. וְאִם בָּטַל, הָרִי זֶה מִתָּר; וְאִף עַל פִּי כֵּן קִנְסוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים, וְאֶסְרוּ הַכֹּל. וְיִרְאֶה לִּי שְׁפִיזוֹן שֶׁהוּא קִנְס, אֵין אוֹסְרִין תַּעֲרֻכַת זֶה אֶלָּא עַל זֶה הָעוֹבֵר שְׁבִטֵל הָאֶסוּר; אֲבָל לְאַחֲרִים, הַכֹּל מִתָּר.

כג. פִּיֶּצֶד: הָרִי שֶׁנָּפַלָה סָאָה שְׁלַעֲרָלָה לְתוֹךְ מֵאָה סָאָה, שֶׁהָרִי נֶאֱסָר הַכֹּל לֹא יָבִיא מֵאָה סָאָה אַחֲרֵת וַיִּצְרֹף, כְּדֵי שֶׁתַּעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאֲתִים; וְאִם עָבַר וַעֲשֶׂה כֵּן, הַכֹּל מִתָּר. אֲבָל בְּאֶסוּרִין שְׁלִדְבִּרְיָהֶם מִבְּטָלִין הָאֶסוּר, לְכַתְּחֻלָּה. פִּיֶּצֶד: חֲלָב שֶׁנָּפַל לְקִדְרָה שֵׁשׁ בַּה בָּשָׂר עוֹף, וְנָתַן טַעַם בְּקִדְרָה מְרֻבָּה עָלָיו בָּשָׂר עוֹף אַחֵר, עַד שֶׁיִּבְטֵל הַטַּעַם. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

כד. כָּכָר בְּאַרְנוֹ שְׁאֵם נָתַן דָּבָר הָאֶסוּר טַעַמוֹ בְּדָבָר הַמִּתָּר, נֶאֱסָר הַכֹּל. בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁהִשְׁבִּיחוּ. אֲבָל אִם פָּגַם זֶה הָאֶסוּר לְמִתָּר וְהִפְסִיד טַעַמוֹ, הָרִי זֶה מִתָּר: וְהוּא, שִׁיחִיָּה פּוֹגֵם מִתְחַלָּה וְעַד סוֹף; אֲבָל אִם פָּגַם בְּתַחֲלָה, וְסוֹפּוֹ לְהִשְׁבִּיחַ, אוֹ הִשְׁבִּיחַ בְּתַחֲלָה, אִף עַל פִּי שְׁסוּפּוֹ לְפָגַם הָרִי זֶה אֶסוּר.

כה. וּמִי יִטַּעַם אֶת הַתַּעֲרֻכַת אִם הִיא הַמַּעֲרָב תַּרוּמוֹת עִם הַחֲלִין, טוֹעַם אוֹתָן הַכּוֹהֵן: אִם הִיא טַעַם הַתַּרוּמָה נֶכֶר, הַכֹּל מִדְּמַע. וּבְהִלְכּוֹת תַּרוּמוֹת, יִתְבָּאֵר דִּין הַמִּדְּמַע. וְאִם הִיא בָּשָׂר בְּחֲלָב, אוֹ יֵין נֶסֶךְ, וַיֵּין עֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְדִבְשׁ, אוֹ בָּשָׂר שְׁקָצִים וּרְמָשִׁים שִׁנְתָּבְשַׁל עִם הַיֶּרֶק, וְכִיּוּצָא בְּהֵן טוֹעַם אוֹתָן הַגּוֹי, וְסוֹמְכִין עַל פִּיו. אִם אָמַר אֵין בּוֹ טַעַם, אוֹ שֶׁאָמַר יֵשׁ בּוֹ טַעַם, וּמִטַּעַם רָע הוּא וְהָרִי פָּגַמוּ הַכֹּל מִתָּר: וְהוּא שְׁלֹא יִהְיֶה סוֹפּוֹ לְהִשְׁבִּיחַ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְאִם אֵין שָׁם גּוֹי לְטַעַם מִשְׁעָרִין אוֹתוֹ בְּשִׁעוּרוֹ, בְּשִׁשִּׁים אוֹ בְּמֵאָה אוֹ בְּמֵאֲתִים.

כו. עֶכְבֵּר שֶׁנָּפַל לְשִׁכָּר אוֹ לְחֻמֶּץ מִשְׁעָרִין אוֹתוֹ בְּשִׁשִּׁים, שֶׁאֲנוּ חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא טַעַמוֹ בְּשִׁכָּר וּבְחֻמֶּץ מִשְׁבִּיחַ. אֲבָל אִם נָפַל לַיֵּין

או לשמן או לדבש מתר, ואפלו נתן טעם: מפני שטעמו פוגם שכל אלו צריכין להיותן מבשמים, וזה מסריחן ומפסיד טעמן. כו. גדי שצלה אותו בחלבו, אסור לאכל אפלו מקצה אֲזָנוֹ שֶׁהַחֵלֶב נִבְלַע בְּאֹרְיוֹ, והוא משביחו ונותן בו טעם; לפיכך אם היה פחוש ולא היה בו חלב פליות, ולא חלב קרב אלא מעט כאחד מששים קולף ואוכל, עד שמגיע לחלב.

כח. וכן ירר שצלאה בגיד הנשה שבה קולף ואוכל עד שהוא מגיע לגיד, ומשליכו. וכן בהמה שצלאה שלמה ולא הסיר ממנה לא חוטין ולא קרומות האסורות קולף ואוכל; וכיון שיגיע לדבר אסור, חותכו ומשליכו שאין בגידים בנותן טעם, כדי לשער בהן.

כט. אין צולין בשר שחוטת עם בשר נבלה או בהמה טמאה בתנור אחד, ואף על פי שאין נוגעין זה בזה; ואם צלאן הרי זה מתר, ואפלו היתה האסורה שמנה הרבה והמתרת רזה, שהריח אינו אוסר, ואין אוסר אלא עצמו שלאסור.

ל. בשר נבלה מליח שנבלל עמו בשר שחוטת הרי זה נאסר, מפני שתמצית הנבלה נבלעת בגוף בשר השחוטת, ואי אפשר לעמד כאן לא על הטעם, ולא על השעור.

לא. וכן בשר דג טמא מליח שנבלל עמו דג תפל טהור, נאסר מפני צירו; אבל אם היה המליח טהור והתפל דג טמא לא נאסר המליח, שהתפל בולע מן המליח. דג טמא שכבשו עם דג טהור ציר הכל אסור, אלא אם כן היה הטמא אחד ממאתים מן הטהור.